

ଏହା କ'ଣ

ସିଲିକନ୍ ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ପତ୍ର, କାଣ୍ଡ ଓ ଚେରର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଜୀବକୋଷ ଉପରେ ରହିଥିବା ମୋଟା ସିଲିକେଟ ଆସ୍ତରଣର ଗଠନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବାରୁ ଧାନଗଛ କବକ ଓ ଜୀବାଣୁ ଜନିତ ରୋଗ ଏବଂ କୀଟ ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହୋଇଥାଏ ।

ଏହା କାହିଁକି ଓ କେଉଁଠି ଘଟିଥାଏ

ସାଧାରଣତଃ ଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ଧାନ ଫସଲରେ ସିଲିକନ୍ ଅଭାବ ଦେଖାଯାଇ ନଥାଏ । ଏହା ଅନୁର୍ବର ମାଟି ଓ ଅବକ୍ଷୟପ୍ରାପ୍ତ ଜମିରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ସିଲିକନ୍ ରହିଥିବା ଜୈବିକ ପଦାର୍ଥ ଥିବା ମାଟି, ଅବକ୍ଷୟପ୍ରାପ୍ତ ମାଟି, ପରିସ୍ରବଣ ହୋଇଥିବା ମାଟି ଏବଂ ଅଣଜଳସେଚିତ ଅଳ୍ପ ଖାଲ ଜମି ଓ ଢିପ ଜମିରେ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ଗନ୍ଧକ ଅଭାବ ଥିବା ଗଛର ପତ୍ର ନିର୍ଜାୟୀ

କିପରି ଚିହ୍ନଟ କରାଯିବ

ଜମିରେ ନିମ୍ନ ଲକ୍ଷଣମାନ ଦେଖନ୍ତୁ:

- ପତ୍ର ଓ କାଣ୍ଡ ନରମ ହୋଇ ଢଳିଯିବା ଯୋଗୁଁ ପରସ୍ପରକୁ ଛାଇ କରିଥାନ୍ତି
- ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହ୍ରାସ
- ଶସ୍ୟ ଅମଳ ହ୍ରାସ
- ମହିଷା ରୋଗ (*Pyricularia oryzae* ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟ) ବା ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ (*Helminthosporium oryzae* ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟ) ଆକ୍ରମଣ ବୃଦ୍ଧି

ସିଲିକନ୍ ଅଭାବ ମାତ୍ରା ଅଧିକ ହେଲେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଂଖ୍ୟା ଓ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଶସ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ । ସିଲିକନ୍ ଅଭାବ ଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକ ସହଜରେ ଢଳି ପଡ଼ିଥାଏ ।

ସିଲିକନ୍ ଅଭାବ ବିଷୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଭିଦ ଓ ମାଟି ନମୁନାକୁ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଗବେଷଣାଗାରକୁ ପଠାନ୍ତୁ ।

କିପରି ପରିଚାଳନା କରାଯିବ

- ଧାନ ଅମଳ ପରେ ନଡ଼ାକୁ (୫-୬% ସିଲିକନ୍) ଓ କୁଣ୍ଡାକୁ (୧୦% ସିଲିକନ୍) ମାଟି ସହିତ ମିଶାଇ ଦେଲେ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଭାବରେ ମାଟିରେ ସିଲିକନ୍ ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ ।
- ସମ୍ଭବ ହେଲେ ଜଳସେଚନ ମାଧ୍ୟମରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣର ସିଲିକନ୍ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ଧାନର ଚଷମ ବା ଚଷୁ ପାଉଁଶ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲେ ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଦ୍ୱାରା ମାଟିରେ ସିଲିକନ୍ ଅଭାବ ଦୂର ହୋଇଥାଏ ।
- ଜମିରେ ମାତ୍ରାଧିକ ପରିମାଣରେ ଯବକ୍ଷାର ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦେଖନ୍ତୁ:

ଧାନ ଫସଲ ପଛତି ଆଧାରିତ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର www.rkbodisha.in